

L a t w e e f c h u U w i s e s .

Nr. 16. Zettortdeenâ 19tâ April 1851.

No Birschumuischas.

Tas schebligais Deews muhsu draudsi weena gadda starpâ peemellejis irr ar dauds grubtibahm. Zaur neaugligu gaddu nahze maises un barribas truhkums un lohpu mehri; febergas no nahweja dauds zilwekus, ka wehdera feberga, garais kahsis, maffeles. Ugguns leesmas daschas mahjas pohstija — wehl 2trâ April — muhsu swannitaja jaunu un smukku istabu. — Taggad wehl tralki sunni rohnahs un jau daschu zilweku irr lohdufchi. Lai Deews mums peeschkirr atkal preezigakas deenas. — Muhsu rudfischchi wissur jauki spihd nn seema teem ne kahdu flahdi darrijusi; bet sahle wehl ne rohnahs, jo semme isgahjuschâ plikkâ seemâ dsiki irr nosallusi, wehl grihli ne reds. Uhdens pluhdi ne mas ne bija un ptawas irr saufas.

L.

Saunas sinnas no Illukstes aprinka.

Scho Uwischu 23schâ Nummeri no 1849ta gadda pirma sinna tikka islaista no jaunas flohla, ko Schlofsberga zeenigs Grahwafungs Wlaser-Siberg preeksch sawu Kattolu kauschu behrneem Dunnawâ — weenâ no sawahm dauds muischahm — ezehle, un kurrâ wintsch no katras no sawahm ar saweem rohbescheem sa-eedamahm muischahm, kur laudis wissuwairak til Leitiski runna, 2 sehnus gribeja subtiht, lai tee no weena labbi isflohleta Latweefchu flohlmeistera no Kattolu tizzibas, Weinberg wahrda, tiktu gruntigi ismahjiti Latweefchu walloda, lassifchanâ, rakstifchanâ, rehkinaschanâ un zittas derrigas sinnaschanas, un paschi pehz warretu palikt par labbeem flohlmeisterem sawos pagastos. — Pehr schi flohla leelakas plattibas deht, lai arri wairak

buhu to zittu muischu widduzi, ta ka arridsan weeglakas pahraudfischanas deht Illukstes zeeniga Dekana kunga Lamulewitscha turwumâ, tikka pahrzelta us to Polwerki Dannensfeld, 2 werstes no Illukstes. — No reises lautini, kas lihds tam laikam no flohlahm ne ko ne bija sinnajuschchi, tai paschai bija leeli prettineeki, un tikka ar nopuhfchanahm un affarahm sawus behrnus turp aislaide. Betnu redsedami, ka flohlmeisteris mihligi ar teem apeetahs, ka behrni tur labprahht peemihht, un prahht gaischumâ pee-aug, ka arri tas peeminnehts augsti teizams basnizfungs winnus daudsfahrtigi apmekle, pamahza, us wissu labbu paschubina, teem par sawu naudu Latweefchu Uwises un zittas derrigas grahamatas sagahdadams, — nu tee sahle atsiht, kahdu leelu schehlastibu winnu zeenigais kungs teem zaur schihs flohla eerifeschanu parahdijis, kurrâ taggad jau 25 jaunekti, un no scheem 15, kas flaidri mahk Latweefchu wallodu, un irr labbi lassitaji, rakstitaji un rehkinataji, bet 5 wehlaki nahkuschchi, kas wehl ne weenu Latweefchu wahrdinu ne proht. — Lai Deews ar sawu baggatu swehtibu jo probjam swehti scho flohlu, winnas flohlmeisteri un schehlfirdigu ezehleju!

x.

Wadohms, ka wistas pautus warrilgi isglabbahht.

Pekinas pilfata, Kihnas walsti, eeksch Wsifjas, tohp tee wistas panti eesahliti, un zaur to tee tad pehz dauds gaddus itt labbi usturahs, un ne kad wezzi ne tohp. — Ta eesahlfichana noteek us schahdu wihs: Kahdâ traukâ wajagohht flaidru uhdeni eeleet, sahli eebehrt un tad gaidiht, lihds ta sahls iskuhst. Irr ta nu iskuffuse, tad wajagohht tohs pautus tur

eefschâ eelikt, un teem tik ilgi tad laut stahweht, lihds schee tai traukâ jaw pee semmes grimst; tad winni tik irr jaw pilnigi no fahls pahrameti. Nu waijagoht tohs no uhdens isnemt, labbi noslauziht un tad fastes salikt, un nu warroht tohs glabbabt zil ilgi grihb. Kad winnus nu pehz tam arri nowahritus ehdoht, tad brangu gahrschu (smekli) dohdohht, un ween tik dauds fahliti effoht, ka preeksch ehshanas ihsti geldoht.

E. F. S.

Luppatsu lassitajs.

Zil tablu gudra krahshana, taisniba un pastahwiga ruhpeschana ir no itt neeka leetas fewim labbumu warr eedabbuht — un wehl wairaf — ir baggatibu, to rahbihs schis stahsts, kas mums arri par preekschsihmi warr derreht, arri to wifsmasako leetinu apdohmaht, un itt ne ko par neeku turreht, ka no tam ne ko ne warroht eemantohht.

Kahds Ollenderis, kas us Parihsi reiso, nemm papibrus lihds, us simts tuhksfoschu dahlderu wehrtiba. Zur nobrauzis winsch eet pee ta lunga, us ka wahrdu tas papibris (Wechsel) irr rakstihst, kas eeksch to preekschpiffatu St. Marko dsihwo. Winsch praffa pehz ta lunga, un weens wihrs ar noplifusshahm drehbehm, kas nestaidra sehtas ruhme luppatus zilla, teizahs tas effohts, praffidams: „kas irr juhsu pagehreshana?“ Ollenderis fahihstahs. Schis wihrs pehz ne ko labba ne isstattahs, un winnam paleek winna andeles deht firdi bail.

Tas wihrs reds to nemeeru Ollendera waiga un lihgsnojahs fleppen par winna bailehm. „Bet tas naudas skaitls irr gauschi leels.“ teize Ollenderis eeksch fawahm bailehm. — „Es sinnu to no mannahm gramatahm,“ winsch atbild, „nahzeet tikfai eekschâ, juhs buhfeet tudal apmeerinati.“

Winni gahje abbi eekschâ un staigaja zaur dauds leelahm istabahm, kueras pilnas ar luppateem bija. „Schihst irr mannas prahwes

istabas, kur es tohs luppatus ismekleju un pehz fahrtas faleeku; manna magasihne irr zittur.“ teize tas wihrs. So tabtaki tee gahje, jo skaidrakas rahdijahs tahs istabas un beidoht gauschi spohshas un glihtas atraddahs.

Tas Ollenderis nu eegahje eeksch gauschi glihtahm un baggatahm istabahm, kur klahht weens smuks dahs bija redsams. Ta wihra meita sneeds tam fivesham krehflu, tam brihdin lamehr tehws eet few glihti usgehrbtees. Par masu brihdi eenahk tas atkal eekschâ ar labbu pakku papibra naudas, un praffa winnam, woi winnam labbak Spanieru jeb Ollenderu nauda patihkoht? Winni islihdsinajahs kas katram pehz taisnibas peenahkshs un tad tas baggatais luppatsu lassitajs praffa: „Zeizet taisni mans lungs, jums gan dikti bail bija!“ — „Es to ne warru leegtees, kad es juhs redseju tik semmi apgehrbuschees.“ — Tad teize tas smeedamees: „Ro es no behrnu kahjahm esmu ecraddis, to ne warru es wezzumâ atstahk; tas irr manni par to taisijis, kas es taggad esiuu, klausaites mannus notikkumus.“

Es esmu eeksch behdahm un nabbadsibas dsimmi, un staigaju jau itt no paschas jaunibas ar luppatsu kurwi luppatus lassidams. Kahda deena es pazehlu weenu dahrgu glihtumu; es to peerahdiju un tas tikke ta pasaudetaja rohka, un manna taisniba tappe baggatigi aismakfata, ta ka es warreju eefahkt leelaku andeli dsiht. Es fahku fewi mahzitees, fahku andeleht un knu lohti baggats. Woi tad es ne buhtu nepateizigs, kad es tahs leetas, kueras manni irr laimigu darrijushas, gohda ne turretu? — Ne, teize winsch nopuhsdamees, nekad! mans pirmais kurwis, kurreu mannas nespehzigas rohzihas irr neffushas, buhs palikt mannim ta leelaka manta. Juhs warrat to redseht; te tas irr. Winsch attaisija weenu skappi no magoniju kohka taifitu. „Tas irr manna dahrgaka manta.“ Tam Ollenderim bija firds gauschi fagrahbta; winsch pahrdohmaja to taisnibu winna firds un to schlihtibu winna dwehseles; ka ta firds winnam tik pat tihra un taisna eeksch ta nabbaga

fehna kruhtim irr sittuse, kà taggad eeksch ta
baggata wihra kruhtim.

M. Gellner.

**Stahsts, kas rahda, ka no wifsmifnaka
eenaidneeka pehz labbakais draugs
pahrwefrschahs.**

Rehnifsch ar wahrdu Wittekind, bija tas
leelakais eenaidneeks ta leela keisera Kahrta,
un turklaht weens elku tizzigs pagans, pehz
tappe tas winnam wifsmihlakais draugs un
turklaht wehl kristigs zilweks.

Kad winsch kahda deenà kà nabbags apgehr-
bees isklaufchinaja ta keisera lehgeri, kas pee
Ohra un Elbupes stahweja, fur taggad Wol-
merstadt pilfats irr, ne tahli prenahzis, redseja,
ka paschà pirmà Leeldeenas rihtà keisers ar fa-
weem karra kungeem swehtu wakkariu ar to
leelaku firschu kustinafchanu baudija, un arri,
ka weens jauks mafs behrnifsch lihds ar to
Deema maiji ikkatram pasneegts tappe, kas
zittam mihligi usfmaidija un zittu dufmigi us-
luhkoja; — tad winsch keiseram wifsu isteize
un luhdsahs no winna schehlastibu un drau-
dsibu, un wehlejahs no firds par kristigu zil-
weku tapt. Tam atbildeja keisers mihligi:
Tu pateesi wairaf effi redsejis, ne kà es, manni
fullaini, preesteri un wifsmans pulks! Kei-
sers winnu paktubbinaja us Jesu Kristu tizzeht
un liktees kristitees; peenehme winnu sawà
schehlastibà un darrija meera derribu ar winnu
un fazzija: „Labbi mannim irr schi weetà!
kahda laime mannim schè irr gaddijufees!“
Un winsch nosauze to weetu tudat par Wol-
merstadt — tas irr: weeta, fur labbi klah-
jahs — un pawehleja tur pilfatu usbuhweht.

M. Hamburger.

Saunam wihram wezza feewa naw japrezz.

„Dat wees ar wezzu faeetahs,
Un jauns ar jaunu prezzefahs!“ —

Lij sainneeks itt prahstigs, itt taupigis un jauns,
kam tilkschi strahdabt gan ne bija kauns.

Schis mahjas usnehmis prezzēja feewu
Puhzenes radd'nezi, Dumpneeka Gewu,
Kas gan bija baggata, runniga labba,
Tak arri nejauka, dumpiga dabba,
Un wezza jaw bija un nikkiga arr',
Kas wihram tik behdas un firdehtus darr'.
Pahrs mehneschus dshwoja discheni gan,
Un mahjäs bij meers tad teem arridsan,
Tak wehz tam tee rehjahs un plehsahs arween',
Un kilbas tik zehle ikkatru deen'.
Pehz wihrinisch mett ozzis us kaimina Katti,
Kam waigs bija laipnigs un gluddeni matti,
Bet redsi, kas zellà jaw tahdà nu dohdahs,
Tur launums un grehti arween' wehl atrohdahs.
Schis peefnehje meitu, tai laupija gohdu,
Nu sinnans tas baudija par tam ir sohdu,
Ka feewa to lahdei' un schfendeja ditti,
Ir mahjitajs, fungi to norahje pittti.
No fauna un behdahm tas sahze turklaht
Us frohgu freet peedfertees itt kà bes prah't.
Zaur to tas nolaide mahjas par wifsam,
Un naudu schkindofschu padfehre tiffkam,
Ka ne bija malfes, nedf saimei fo mafah't!
Kur labbums warr nah'tt, kad ne grihb wairs strah-
dabt?! —

Itt pehdigi ismette fungis to no mahjahm,
Nu palikke wihrinisch us bassahm kahjahm,
Tak brandwihnu dsehre un dsehre par nakti.
Nu gaddijahs fallà tam nah't kahdu nakti
No frohga ar pilnigu, preezigu duhschu,
Un frohdsneekam uskleedse: „Gan mahjäs drihf
buhfchu!“ —

Bet ne bija tà, kà fazzijis bija,
Mahjas ar kupp'neem sneegà ismija.
Wifsch zeltmalli krittis, aukstumà mirre,
Un brandwihna-kwaikà kappà eebirre.

Ja gribbeet jubis laimigi laulibà tezzeht,
Tad ne bubis, jumis mihlee, pehz man'tas tik prezzeh't;
Ir ne geld, kad puifis eeksch jaunekta gadd'eem
Prezz wezzigu feewu no nikkigeem raddeem.

E. J. E.

Teefas fluddinaschanas.

No Krohna Aurumuischas pagasta teefas tohp wifsi
tee, kam kahdas taifnas praffifchanas buhtu pee teem
Krohna Zimmerefsmuischas no mahjahm islikteem fain-
neefeen, prohti:

- 1) Janne Eltermann no Wittulu mahjahm, un
- 2) Sander Putner no Wittulu mahjahm,

par kurre mantahn parradu deht konfurse spreesia, usaizinati, pee saundeschanas sawas teefas libds 2tru Zuhni f. g. pee schihs teefas peeteiktees un peeminnetâ terminâ sanahft. Krohna Murumuischas pagasta teefa, tai 31mâ Merz 1851. 1

(L. S.) Peefschdetajs J. Weifs.
(Nr. 204.) Teefas ffrihweris Berg.

No Leelas Gezawas pagasta teefas tohp wiffi, kam kahdas parradu melleschanas buhtu pee ta nomirruscha fainneeko Jehlab Smugge, jeb pee wiinna un wiinna nelaika seewas mantas, usaizinati, lai ar tohdahn melleschanahn un flaidrahm peerahdischanahn diwu mehneschu starpâ, prohti wifschwelak libds 2 1/2 to Mei fchi 1851 ma gadda pee Leelas Gezawas pagasta teefas peeteizahs, jo wehlat neweenu wairs ne klausihis un saudehs sawu teefu. Leelâ Gezawâ, tai 30tâ Merz 1851. 1

(Nr. 118.) ††† Peefschdetajs Jehlab Strihlis.
Teefas ffrihweris Ewerts.

Uâ pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes, ta Patwalmineeka wiffas Kreemu Walstis ic. ic. ic., tohp no Sniffkeres pagasta teefas wiffi tee, kam kahdas praffischanas pee tahs atstahdas mantas ta nomirruscha Fanna Kupfer, kas Sniffkeres pagasta Butku-mahjâs par fainneeku hijis, jeb kas tam nelaihim ko parradâ, zaur scho usaizinati, tai 10tâ August f. g., kas par to weenigu un isflehgschanas-terminu nolikt, ar sawahm praffischananahm un peerahdischanahn pee schihs teefas peeteiktees, ar to pamahzischanu, ka tohs, kas ne buhs libds tam augschâ minnetam terminam peeteikuschees, wehlat wairs ne klausihis un no schihs mantibas isflehgs.

Telkht tohp zaur scho sinnamu darrihts, ka ta nelaika mantu, prohti: gohwju-lohpus, aitas un daschdaschadas mahju-leetas, tai 13tâ August f. g. tee-

fas fflahthuhshonâ Butku-mahjâs wairakfshlitaajem prett skaitamu naudu pahrdohs. Bukttes-muischâ, tai 31mâ Merz 1851. 1

(Nr. 104.) J. Sauer, peefschdetajs.
Teefas ffrihweris Johannsen.

No Kuffschas pagasta teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas buhtu pee teem libdschinnigeem fainneekeem: Mescheruggaju Martin Kweese un Cefalneeku Furra Virsja, par kurre mantahn parradu deht konfurse spreesia, usaizinati, diwu mehneschu starpâ, tas irr libds 16to Zuhni f. g., pee schihs pagasta teefas peeteiktees un sagaidiht, ko teefa pehz likkumeem spreedihis; ar to pamahzischanu, ka tohs, kas libds tam wirkspeeminnetam terminam ne buhs peeteikuschees, wehlat wairs ne klausihis, bet wiinneem muhschigu fluffuzeeschanu usliks. To buhs wehrâ likt! Kuffschas pagasta teefa, tai 16. April 1851. 3

††† Pagasta wezzakajs Uns Kweefis.
Teefas ffrihweris Fr. Joergemann.

Wiffus tohs, kam kahdas parradu praffischanas pee tohs Dhsolumuischas Lihtschu mahjâs nomirruscha kolpa Indrik un ta nelaika seewas Annas Pribdermann atstahdas mantibas buhtu, usaizina appalschrafftita pagasta teefa wifschwelak libds 1mo Zuhni f. g. pee schihs teefas peeteiktees un spreedumu gaidiht, jo wehlat neweenu wairs ne klausihis. Dhsolumuischas pagasta teefa, tai 4tâ April 1851. 3

(L. S.) Pagosta wezzakajs J. Krubse.
(Nr. 49.) Teefas ffrihweris J. Stern.

Z i t t a f l u d d i n a s c h a n a .

Leel-Strasdes gadda-tirgus tohp ilgaddus debbes-braukschanas deenâ turrehts, bet ne treschâ waffaras-swehtku deenâ, kâ Zelgomas kalenderi irr peefshmehts. 3

S i n n a .

Zuhsu leelo dahwanu miht. E. F. S. es ar preeku esmu sanehmis. Tas schinnis laikds irr derrigs mahids. Pehz juhfu wehleschanas esmu darrihs. Paschi to nomanniseet, kâ un fur tas irr notizjis. Ja par dauds buhtu, tad peedohdeet, jo 2 putni ne dseed weenadu meldinu. Swehtku darbi to irr aptawejuschu. — Zuhsu raksti, miht. h g. no J. buhs us preekschu lassani. Tahs 20 kapl. grahamatas taggad naw dabujamas. — Zuhus sawu „jumprawas dseefinu“ bes sawa wahrda appalschrafftstem mannim esseet atlaibuschi. Tabdus rakstus no mumis ne sinnameem zilwekeem mehse ne drihtstam likt rakstods eespeest. Urri juhfu dseefminia wiffus wezzigus seewischtus par dauds eckaitinatu, tâ ka jume un mumis suhra pirts zeltods. Wihrs gan ar wihru karrojahs, bet pee seewahm peeglaudahs. Tadeht mehse juhfu rakstus taggad ne dohftim lassiht. Ja kahdam garri sohbi isauguschu, tad, ja wajagad, lai eefohsch tam, kam sohbi nam iskrittuschi, jeb nodilluschi, bet irr assi.

8-3.

B r i h w d r i k k e h t .

No juhmallas-gubernias augstas waldischanas puffed: Collegienrath v. Braunschweig, Jensor.

No. 145,